

KS/2024:66

KS § 72

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel verksamhetsberättelse 2023

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Godkänna verksamhetsberättelse 2023 för Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.
2. Bevilja ledamöterna i Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.

Ärendebeskrivning

Föreligger verksamhetsberättelse från den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel för år 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kommunstyrelsens förvaltning, 2024-05-06, 1 sida.

Protokollsutdrag, GNATL 240206 § 15, 1 sida.

Tjänsteskrivelse, Falu kommun, 2024-01-25, 1 sida.

Verksamhetsberättelse 2023 för Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel, 14 sidor.

Protokollsutdrag

Kommunfullmäktige

§ 15 Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023 (ATL0036/23)

Beslut

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel godkänner verksamhetsberättelsen för 2023.

Varje kommun som ingår i gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel får i uppdrag att fatta beslut om ansvarsfrihet för nämnden.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordförande Kajsa Henriksson (S) enligt förvaltningens förslag till beslut.

Protokollsanteckning

Rättelse på sidan sidan 11 i dokumentet, det står att dem nya avgifterna kan träda i kraft den 1 januari 2024, det ska ändras till den 1 april 2024.

Sammanfattning

I verksamhetsberättelsen redogörs för gemensamma nämndens uppdrag och verksamhet för 2023.

Beslutsunderlag

- Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023
- Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023, Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Skickas till

Samtliga ingående kommuner i den gemensamma nämnden
Kommunrevisionen Falu kommun
Ekonomikontoret Falu kommun

Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023

Förslag till beslut

1. Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel godkänner verksamhetsberättelsen för 2023.
2. Varje kommun som ingår i gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel får i uppdrag att fatta beslut om ansvarsfrihet för nämnden.

Sammanfattning

I verksamhetsberättelsen redogörs för gemensamma nämndens uppdrag och verksamhet för 2023.

Ekonomiska konsekvenser

Utfallet för kostnaderna blev 0,2 mnkr högre än budget, och intäkterna från verksamheten blev 0,8 mnkr högre än budget. Underskottet på helår blev 1,1 mnkr som täcks av medlemskommunerna. Eftersom kommunerna betalat en förskottsbetalning på totalt 1,6 mnkr får kommunerna en delvis återbetalning på 0,5 mnkr.

Bilagor

Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023, Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Beslutet ska skickas till

Samtliga ingående kommuner i den gemensamma nämnden

Kommunrevisionen Falu kommun

Ekonomikontoret Falu kommun

Slutligt beslutsorgan

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Marcus Tell

Chef ATL-kontoret

Rapportering till vårdkommunens kommunfullmäktige

Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2023

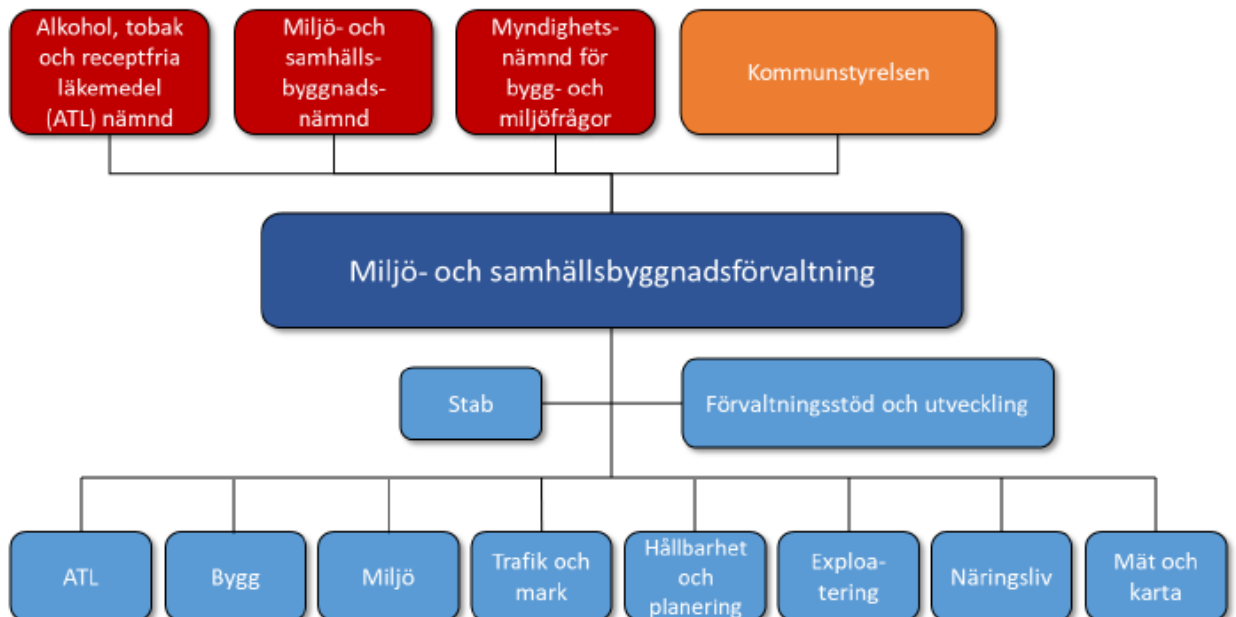
Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och
receptfria läkemedel

Innehåll

Organisation	2
Uppdrag och ansvar	3
Händelser av väsentlig betydelse	4
Verksamhetsuppföljning.....	5
Verksamhetsmål.....	5
Statistik.....	7
Väsentliga personalförhållanden.....	10
Förväntad utveckling	11
Driftredovisning	12

Organisation

Falu kommun är värdkommun och nämnden ingår därmed i Falu kommuns organisation, tjänstepersonerna är placerade på ATL-kontoret som i sin tur ingår i miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen är uppdelad i nio avdelningar och styrs av tre nämnder samt kommunstyrelsen.

Uppdrag och ansvar

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel är ett samarbete mellan sju kommuner i Dalarna. Falun, Borlänge, Säter, Gagnef, Smedjebacken, Ludvika och Hedemora har kommit överens om att samarbeta i en gemensam nämnd enligt kommunallagen (2017:725) 9 kap §§ 19–35.

De frågor nämnden hanterar är:

- Prövning och tillsyn enligt alkohollagen
- Prövning och tillsyn enligt lag om tobak och liknade produkter (dock ej tillsyn av rökfria miljöer)
- Tillämpning av och tillsyn enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter
- Kontroll av läkemedelsförsäljning av receptfria läkemedel i detaljhandeln

Händelser av väsentlig betydelse

Eftersom en ny mandatperiod påbörjats 2023 har förslag till reviderat reglemente och samarbetsavtal tagits fram som godkänts av samtliga kommuner.

Under våren har ett förslag till taxor och avgifter inom den gemensamma nämndens verksamhet presenterats. Förslaget har skickats på remiss till de samverkande kommunerna, förslaget har även presenterats för Svenskt näringsliv, Visita och krögarna som fått lämna synpunkter. Den gemensamma nämnden godkände det färdiga förslaget i augusti och beslutade att skicka det till samtliga kommuner för beslut. Planen var att taxorna skulle börja gälla den 1 januari 2024, men då förslaget av misstag inte skickades ut till kommunerna i augusti har planen ändrats så att taxorna ska börja gälla den 1 april 2024. Under 2023 har två av kommunerna godkänt förslaget till taxor och avgifter, resterande kommuner väntas fatta beslut i början av 2024.

KPMG genomförde på uppdrag av Falu kommun en fördjupad revision av den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel under året. Rapporten slutfördes i november och har presenterats för nämnden. I rapporten rekommenderas nämnden att vidta vissa åtgärder, så som att slutföra arbetet med processkartläggningen, att det finns en prognos över antalet tillsynsbesök i tillsynsplanen och att ta initiativ till formalisering av samverkansformer mellan nämnden och samverkanskommunerna. Efter att revisionen genomfördes har processkartläggningen slutförts, och under våren 2024 kommer en prognos över antalet tillsyner samt en formalisering av samverkansformerna tas fram.

Det pågår ett arbete för att alla kommuner och näringsidkare inom den gemensamma nämndens område ska känna sig mer inkluderade. En del i detta arbete är att den gemensamma nämnden på sammanträdet i juni beslutade om en gemensam logotyp för nämnden, denna har börjat användas i bland annat blanketter, utredningar och information.

Nämnden ska verka förebyggande för att det ska vara *lätt att göra rätt*. En del i detta är uppstartandet av krögarträffar under 2023. Den första träffen hölls i mars och den andra träffen hölls i oktober, träffarna är myndighetsgemensamma och syftar till att ge krögarna aktuell information och möjlighet till individuell rådgivning och service. En annan del av det förebyggande arbetet är anordnande av utbildningen Ansvarsfull alkoholserving som anordnades i april och november. Både krögarträffarna och Ansvarsfull alkoholserving ingår i arbetet med att alla ska känna sig inkluderade, från att utbildningen tidigare enbart anordnats i Falun kommer de nu att hållas i olika kommuner.

Under hösten har nämnden diskuterat utformningen av riktlinjerna för serveringstillstånd. Utifrån diskussionerna har ett förslag tagits fram och planen är att nämnden ska godkänna de nya riktlinjerna vid sammanträdet i februari 2024.

Under året har en kartläggning av processer genomförts inom projektet Smarta arbetssätt på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Den sista processen fastställdes i december, projektet är därmed avslutat för ATL och övergår i en förvaltningsfas där processerna ska förvaltas och utvecklas.

Under hösten har ett utvecklingsarbete gällande de yttre tillsynerna startats som syftar till tydligare kontrollpunkter, mer enhetliga bedömningar och högre kvalitet. Arbetet kommer att fortsätta under 2024 med bland annat utbildning för de arvoderade inspektörerna.

Verksamhetsuppföljning

Verksamhetsmål

Nämndens mål	Indikator	Utgångsläge	Målvärde för indikatorn
Handläggningstiden för serveringstillstånd och försäljningstillstånd ska hållas	Handläggningstid i avslutade ärenden	Ansökningar har handlagts inom föreskriven tid	Ansökningar ska handläggas inom föreskriven tid
Tillsyn ska utföras till 100% enligt tillsynsplanerna	Tillsynsplan för serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarett och receptfria läkemedel	Tillsynen ska utföras enligt plan.	Tillsynen ska utföras enligt plan.
Nämndens NKI-värde ska öka	NKI-värde genom insikt	Nämnden har inget värde i nuläget	Under 2023 kommer ett värde att sammanställas

Vid beslut om verksamhetsplanen gav nämnden ATL-kontoret även tre större uppdrag:

- A. Framtagning av förslag på ny taxa för verksamheten
- B. Förändring av riktlinjerna för serveringstillstånd
- C. Rutiner för att utveckla kommunikationen med medlemskommuner

Kommentar:

Mål 1

Nämndens första mål har uppfyllts då alla ärenden som avslutats under 2023 har handlagts inom föreskriven tid.

Mål 2

Nämndens andra mål gällande tillsyn utgår från de två tillsynsplanerna som nämnden beslutat om.

Tillsynsplan för detalj- och partihandel

Enligt tillsynsplanen ska varje försäljningsställe få minst ett tillsynsbesök under året. Under 2023 har 155 yttre tillsyner genomförts på de 159 försäljningsställena, vilket innebär att 97 % av försäljningsställena fått tillsyn.

Tillsynsplan för serveringsställen

I revisionen som gjorts under året har det framkommit kritik att målet är otydligt i den del som gäller yttre tillsyner då det är svårt att prognosticera och följa upp antalet som ska utföras då riskklasserna saknas i förteckningen. Under 2024 ska en förtydligande förteckning över serveringsställen tas fram där riskklass framgår för att tydliggöra antalet yttre tillsyner som ska göras.

Utifrån riskklassmodellen i tillsynsplanen för 2023 och en beräkning gjord i utredningen för avgifter ska det genomföras minst 328 yttre tillsyner under året. Då det har genomförts 332 yttre tillsyner bedöms målet för den yttre tillsynen vara uppnått.

Delen om förebyggande tillsyn bedöms uppfyllt. Två krögarträffar har hållits och två utbildningar av Ansvarsfull alkoholservice har anordnats. Under året har hemsidan uppdaterats, och det har löpande getts rådgivning och information.

Inre tillsyner har utförts utifrån uppmärksammade brister. Under 2023 har 31 inre tillsyner öppnats vilket kan jämföras med 15 inre tillsyner under 2022. Det finns inget antal angivet i tillsynsplanen eftersom det beror på vilka brister som uppmärksammas, men det står klart att verksamheten arbetar aktivt med de inre tillsynerna.

Mål 3

Gällande det tredje målet gällande NKI-värde har nämnden under 2023 fått resultatet för 2022, det är värt att notera att nämnden började skicka ärenden till konsulten i oktober 2022. NKI-värdet för 2023 är 66 vilket är en relativt bra nivå enligt sammanfattningen, men svarsfrekvensen är 38 % vilket är en relativt låg nivå enligt sammanfattningen. Detta är det första värdet och går därför inte att jämföra historiskt.

Uppdrag A

Ett förslag på ny taxa är uppfyllt. Förslaget godkändes av nämnden på sammanträdet i augusti, och har skickats ut till kommunerna för beslut i kommunfullmäktige. Två kommuner har godkänt förslaget, och de övriga kommunerna väntas fatta beslut i början av 2024.

Uppdrag B

Ett förslag till reviderade riktlinjer presenterades för nämnden på sammanträdet i september, nämnden har efter det diskuterat förslaget och beslut väntas fattas på sammanträdet i februari 2024.

Uppdrag C

Gällande rutiner för att utveckla kommunikationen med medlemskommuner har ett förslag tagits fram gällande beslutsprocessen för styrdokument, kommunikation och samverkansmöten. Förslaget kommer att presenteras för nämnden på sammanträdet i februari och planen är att nämnden ska godkänna förslaget på sammanträdet i mars 2024.

Statistik

Antal stadigvarande serveringstillstånd

2023-12-31 (2022-12-31)

Borlänge	60 (63)
Falun	71 (71)
Gagnef	9 (11)
Hedemora	20 (20)
Ludvika	20 (22)
Smedjebacken	12 (11)
Säter	12 (11)
Totalt	204 (209)

Antal yttre tillsyner på serveringsställen

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Borlänge	99 (86)
Falun	122 (130)
Gagnef	19 (14)
Hedemora	25 (29)
Ludvika	33 (35)
Smedjebacken	19 (20)
Säter	15 (17)
Totalt	332 (331)

Antal beviljade serveringstillstånd

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Stadigvarande	Tillfälligt till allmänheten	Tillfälligt till slutet sällskap
Borlänge	4 (5)	7 (4)	1 (6)
Falun	11 (9)	22 (14)	20 (23)
Gagnef	1 (1)	4 (2)	0 (0)
Hedemora	1 (2)	3 (5)	7 (4)
Ludvika	4 (2)	7 (5)	13 (20)
Smedjebacken	2 (2)	7 (7)	6 (2)
Säter	1 (2)	2 (2)	9 (2)
Totalt	24 (23)	52 (39)	31 (38)

Antal öppnade ärenden gällande ansökan om serveringstillstånd

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Stadigvarande	Tillfälligt till allmänheten	Tillfälligt till slutet sällskap
Borlänge	11 (5)	10 (3)	1 (6)
Falun	13 (10)	28 (22)	18 (21)
Gagnef	2 (1)	3 (2)	0 (2)
Hedemora	1 (2)	7 (7)	7 (4)
Ludvika	8 (2)	10 (9)	12 (18)
Smedjebacken	2 (1)	8 (9)	5 (2)
Säter	2 (2)	8 (3)	5 (2)
Totalt	39 (23)	74 (55)	48 (55)

Antal öppnade övriga utredningsärenden för serveringstillstånd

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Ändring i tillståndet	Ändring i styrelse/ägande	Inre tillsyn
Borlänge	12 (15)	10 (19)	10 (1)
Falun	12 (17)	8 (9)	11 (4)
Gagnef	4 (0)	3 (2)	2 (3)
Hedemora	3 (1)	2 (3)	3 (4)
Ludvika	10 (5)	2 (1)	3 (1)
Smedjebacken	2 (1)	0 (1)	1 (2)
Säter	2 (3)	1 (0)	1 (0)
Totalt	45 (41)	26 (35)	31 (15)

Antal öppnade övriga ärenden för serveringstillstånd

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Överklagnings-ärenden	Anmälan serveringsansvariga (e-tjänst)	Remiss spelinspektionen	Övrigt
Borlänge	1 (3)	75 (53)	5 (0)	17 (4)
Falun	2 (4)	65 (47)	1 (1)	18 (7)
Gagnef	1 (0)	6 (1)	0 (0)	6 (1)
Hedemora	0 (1)	14 (9)	0 (0)	6 (3)
Ludvika	0 (1)	18 (23)	1 (0)	4 (5)
Smedjebacken	1 (0)	1 (2)	0 (0)	5 (6)
Säter	0 (0)	11 (8)	0 (0)	3 (0)
Totalt	5 (9)	190 (143)	7 (1)	59 (26)

Försäljningsställen

Antal försäljningsställen per kommun varav försäljning av de olika varukategorierna
2023-12-31 (2022-12-31)

Kommun	Ställen	Försäljnings- tillstånd	E-cigarett	Nikotin- produkter	Folköl	Receptfria läkemedel
Borlänge	44	34 (35)	17 (10)	33 (22)	26 (27)	23 (25)
Falun	40	33 (34)	12 (9)	29 (26)	32 (32)	28 (29)
Gagnef	8	7 (8)	1 (1)	7 (6)	8 (9)	6 (6)
Hedemora	19	14 (15)	5 (5)	10 (8)	14 (15)	10 (9)
Ludvika	29	21 (19)	7 (4)	21 (16)	22 (18)	16 (16)
Smedjebacken	9	7 (7)	2 (1)	6 (4)	9 (9)	6 (6)
Säter	10	8 (9)	2 (1)	6 (6)	7 (7)	7 (7)
Totalt	159	124 (127)	46 (31)	112 (88)	118 (117)	96 (98)

Antal öppnade ärenden

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Ansökan om försäljnings- tillstånd	Ändring i styrelse/ägande	Överklagnings- ärenden	Anmälning om försäljning
Borlänge	7 (6)	4 (5)	0 (0)	20 (32)
Falun	1 (4)	5 (10)	0 (0)	12 (38)
Gagnef	0 (3)	2 (1)	0 (0)	1 (11)
Hedemora	0 (2)	2 (2)	0 (0)	3 (12)
Ludvika	2 (7)	2 (9)	1 (0)	12 (29)
Smedjebacken	0 (1)	0 (1)	0 (0)	3 (7)
Säter	0 (1)	0 (1)	0 (0)	1 (9)
Totalt	10 (24)	15 (29)	1 (0)	52 (136)

Antal tillsyner av försäljningsställen med försäljningstillstånd, e-cigarett, tobaksfria
nikotinprodukter, folköl eller receptfria läkemedel

1 januari – 31 december 2023 (1 januari – 31 december 2022)

Kommun	Yttre tillsyner	Inre tillsyner
Borlänge	47 (44)	1 (1)
Falun	37 (42)	0 (0)
Gagnef	8 (10)	1 (0)
Hedemora	21 (21)	0 (0)
Ludvika	25 (20)	1 (0)
Smedjebacken	6 (6)	0 (0)
Säter	11 (11)	1 (1)
Totalt	155 (154)	4 (2)

Väsentliga personalförhållanden

Personalen på ATL-kontoret är anställda av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, och lånas ut till den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel. Under 2023 har alla tjänster varit tillsatta, men en alkoholhandläggare har varit föräldraledig från april till augusti och en annan har varit tjänstledig från mitten av oktober. Under tiden det har varit en ledig alkoholhandläggare har pensionerade alkoholhandläggare arbetat deltid för att ta enklare ärenden och avlasta de ordinarie alkoholhandläggarna.

Förväntad utveckling

De resterande fem kommunerna förväntas fatta beslut om förslaget gällande taxor och avgifter inom den gemensamma nämndens verksamhet i början av 2024. Planen är att alla kommuner ska ha samma taxor och avgifter och att de nya avgifterna kan träda i kraft den 1 januari 2024.

I februari är planen att nämnden ska fatta beslut om reviderade riktlinjer för serveringstillstånd. Förslaget har diskuterats under hösten 2023 och innebär vissa förändringar, där den största förändringen gäller serveringstiderna.

Arbetet med fördjupat samarbete och samverkan mellan kommuner och andra myndigheter, samt utveckling av arbetssätt för att ge näringsidkarna bättre service kommer fortsätta. Under året kommer näringslivskontoren och representanter för näringslivet att bjudas in till samverkansmöte för att diskutera hur vi kan samarbeta för att ge en bättre service till näringsidkarna. Planen är även att bjuda in kommunledningarna till en ägardialog för att ge möjlighet till kommunerna att diskutera nämndens verksamhet och inriktning.

Driftredovisning

Intäkterna för taxor och avgifter blev 0,8 mnkr bättre än budget samtidigt som köpta tjänsterna från ATL kontoret blev 0,2 mnkr högre. Detta ger en återbetalning med 0,5 mnkr som kommer att avräknas till kommunerna vid debiteringen av 2024 års kommunbidrag.

M200 GN alkoholhandläggning verksamhet (Belopp Tkr)	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse Budget/Utfall	Utfall 2022
Resultat	0	0	0	0
Intäkter	5 446	5 091	355	4 821
Kommunernas bidrag	1 103	1 590	-487	1 352
Taxor och avgifter	4 343	3 501	842	3 469
Kostnader	-5 446	-5 091	-355	-4 821
Köp av verksamhet (ATL-kontoret Falun)	-5 248	-5 091	-157	-4 755
Övriga kostnader (Kundförluster)	-198	0	-198	-66

M200 GN alkoholhandläggning verksamhet	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse Budget/Utfall	Utfall 2022
Taxor och avgifter	4 343	3 501	842	3 469
5651 GNATL Falun	1 493	1 177	316	1 229
5652 GNATL Borlänge	1 275	1 011	264	968
5653 GNATL Ludvika	627	438	189	405
5654 GNATL Hedemora	306	335	-29	326
5655 GNATL Smedjebacken	260	243	17	221
5656 GNATL Säter	230	196	34	180
5657 GNATL Gagnef	153	101	52	140

Investeringsredovisning

M200 GN alkoholhandläggning verksamhet	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse Budget/Utfall	Utfall 2022
Kommunernas bidrag	1 103	1 590	-487	1 352
5651 GNATL Falun	244	394	-150	267
5652 GNATL Borlänge	245	378	-133	368
5653 GNATL Ludvika	215	284	-69	272
5654 GNATL Hedemora	148	199	-51	168
5655 GNATL Smedjebacken	32	62	-30	64
5656 GNATL Säter	108	140	-32	134
5657 GNATL Gagnef	111	133	-22	79